

Załącznik 1: Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko .

Charakter działań przewidzianych w dokumencie

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Szelków do 2035 roku” (zwany dalej „Strategią”) opracowany został zgodnie z wymogami ustawowymi, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto, projektowany dokument opiera się na wytycznych określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny”, 2021).

Punktem wyjścia do opracowania projektowanego dokumentu było wykonanie „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Szelków”. Przeanalizowano szczegółowo najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Określono główne szanse i bariery oraz potencjał Gminy, nawiązujący do posiadanych zasobów i lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowana terytorialnego. W diagnozie zawarto zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Ponadto, analizy dokonywane były z uwzględnieniem otoczenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym zastosowano metodę porównawczą charakteryzowanych zjawisk. Poza diagnozą sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym, dokonano opisu uwarunkowań wynikających z założeń, polityk i dokumentów strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych. Omówiono także szczegółowo wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Efektem końcowym przeprowadzonej diagnozy były wnioski, sformułowane w formie analizy SWOT.

Głównym celem projektowanej „Strategii” było wytypowanie założeń polityki rozwoju Gminy poprzez wskazanie: wizji rozwoju lokalnego, celów strategicznych, kierunków działań i działań, a także oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników ich osiągnięcia. Zakres czasowy działań przewidzianych w „Strategii” przewiduje horyzont czasowy do 2035 roku. Zakres terytorialny obejmuje gminę Szelków, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

W projektowanym dokumencie określone zostały założenia rozwoju strategicznego Gminy. Fundamentem ich formułowania była zasada, że rozwój będzie realizowany w oparciu o równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. *sustainable development*).

Wizja rozwoju sformułowana została następująco: *Gmina Szelków w 2035 roku jest miejscem przyjaznym do zamieszkania i atrakcyjnym do wypoczynku, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną, techniczną, społeczną i zapleczem sportowo-rekreacyjnym. W sposób zrównoważony wspierany jest rozwój gospodarczy i nowoczesne rolnictwo oraz chronione środowisko przyrodnicze*

Mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju, formułuje się strategiczne założenia rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym – cele strategiczne i cele operacyjne. Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju Gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
1. Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i poprawa warunków zamieszkania i wypoczynku	1. 1 Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej. 1. 2 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia. 1. 3 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej. 1. 4 Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu. 1. 5 Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego.
2. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego	2.1 Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych. 2.2 Poprawa jakości kształcenia i edukacji. 2.3 Ograniczenie problemów społecznych. 2.4 Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej. 2.5 Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia.

3. Rozwój dostępności komunikacyjnej i innowacji cyfrowej wraz z promocją Gminy	3.1 Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych. 3.2 Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych. 3.3 Aktywna promocja Gminy.
4. Ochrona środowiska, walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego	4.1 Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna. 4.2 Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa. 4.3 Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska. 4.4 Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym.

W/w cele zostaną zrealizowane poprzez poszczególne kierunki działań i działania, sformułowane z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz poszczególnych komponentów przyrodniczych – opis poszczególnych kierunków działań i działań zawiera rozdz. 2.3 projektu „Strategii”.

W ujęciu generalnym, w nawiązaniu do wspomnianej wyżej fundamentalnej zasady zrównoważonego rozwoju, wytypowane cele, kierunki działań i działania mają w istocie doprowadzić do poprawy stanu środowiska oraz do poprawy warunków zamieszkania i przebywania na terenie Gminy. Spośród wskazanych kierunków działań lub działań, mających największy wpływ na poprawę stanu i jakości środowiska należy zaliczyć zwłaszcza:

- poprawę dostępności mieszkańców do infrastruktury technicznej:
 - rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
 - rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej,
 - rozwój infrastruktury zaopatrzenia w ciepło, w tym nisko- i zeroemisyjnej,
 - rozwój infrastruktury elektroenergetycznej,
 - uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- poprawę stanu środowiska, jego ochrona oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym:
 - ochronę obszarów cennych przyrodniczo, w tym form ochrony przyrody oraz składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego,
 - zrównoważoną gospodarkę leśną,
 - zapewnienie dobrego stanu wód,
 - minimalizacja przekształceń na cele nierolnicze gruntów rolnych najwyższych klas,
 - poprawę jakości powietrza,
 - rozwój systemu gospodarki odpadami, ,
 - przeciwdziałanie zabudowie obszarów zagrożonych powodzią,
 - ochronę przed podtopieniami, suszą i deficytem wody poprzez m.in. retencjonowanie wód, w szczególności realizację obiektów małej retencji wodnej, utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych.

Poszczególne zadania i działania określone są w sposób kierunkowy i nie precyzują zakresu, rodzaju, warunków ani skali zadań dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w tym nie ustalają ram dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także nie decydują które z działań, w jakim stopniu i czasie oraz w jakiej skali będą podejmowane.

Ponadto podkreśla się, że wszelkie ewentualne przedsięwzięcia inwestycyjne będą musiały spełniać wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących. W przypadku ewentualnej realizacji konkretnych przedsięwzięć (wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko będzie obowiązkowe lub zostałyby nałożone postanowieniem o obowiązku oos, a co za tym idzie sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko, o możliwości realizacji inwestycji przesądzą w ostateczności wyniki dokonanej oceny oraz ustalone na jej podstawie warunki realizacji, zapisane i skonkretyzowane w decyzji środowiskowej, która wydawana jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami, wymienionymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1112).

Przewidziane w projekcie Strategii zadania mają charakter lokalny, gdyż będą realizowane na terenie obszaru mieszczącego się w granicach administracyjnych gminy Szelków.

Określone w projekcie Strategii cele, kierunki działań oraz działania są powiązane i skoordynowane z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach programowo-strategicznych i planistycznych szczebla unijnego, krajowego, wojewódzkiego i powiatowego - zob. rozdz. 1. Diagnozy. Dotyczy to zwłaszcza:

- szczebel unijny:
 - Nowy Program Strategiczny dla UE na lata 2019-2024,
 - Sześć priorytetów politycznych KE,
 - Plan Odbudowy dla Europy,
 - polityka spójności.
- szczebel krajowy:
 - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r.,
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
 - Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.,
 - Polityka Ekologiczna Państwa 2030,
 - Strategia Produktywności 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
 - Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- szczebel wojewódzki:
 - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
 - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
 - Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2020-2030,
 - Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego.

Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko

W projektowanym dokumencie nie ustala się warunków i ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, w tym przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Działania wynikające z przedmiotowego dokumentu zostaną zrealizowane i zaprojektowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zdrowie ludzi.

Realizacja zaplanowanych działań spowoduje przede wszystkim rozwój Gminy z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Spośród zadań określonych w projekcie Strategii zaplanowano zarówno działania inwestycyjne oraz działania „miękkie” i nieinwestycyjne.

W związku z tym, że w/w zadania „miękkie” i nieinwestycyjne związane są z działaniami edukacyjnymi, informacyjnymi i promocyjnymi lub organizacją, planowaniem, zarządzaniem, na etapie realizacji poszczególnych zadań „miękkich” i nieinwestycyjnych wyklucza się ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko.

W odniesieniu natomiast do działań inwestycyjnych, mają one na celu nie tylko rozwój lokalny, ale również pozytywne oddziaływanie na poszczególne komponenty przyrodnicze w Gminy lub minimalizację zagrożeń przyrodniczych i zagrożeń dla funkcjonowania środowiska. Realizacja przyjętych działań rozwojowych przyczyni się do poprawy warunków i jakości życia ludzi, a także umożliwi osiągnięcie długofalowych korzyści w wymiarze społecznym, ekonomicznym, a także przestrzennym i przyrodniczym. Jednocześnie zaznacza się, iż wdrażanie projektu niniejszej Strategii nie będzie negatywnie wpływać na istniejące formy ochrony przyrody i cenne siedliska przyrodnicze.

W większości, ewentualne niekorzystne oddziaływania, które mogą wystąpić, będą miały zasięg lokalny, krótkotrwały i odwracalny. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję w środowisko, w trakcie realizacji zadań będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz przepisy BHP. Projektowana Strategia zakłada podjęcie działań mających na celu m.in. poprawę stanu infrastruktury służącej ochronie środowiska i komfortu życia mieszkańców, zatem nie zakłada się wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia środowiska. Należy podkreślić, że w projektowanym dokumencie przedstawione zostały cele i zadania, które służyć będą szeroko pojętej ochronie środowiska oraz ochronie zdrowia ludzi.

Z uwagi na charakter przewidywanych działań oraz wspomnianą wcześniej konieczność spełniania wymogów przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem współzależności między nimi, ani na środowisko jako całość.

Podkreśla się, że na etapie dokumentu koncepcyjnego, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy, trudno przewidzieć precyzyjnie rodzaj i skalę oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, z racji ich ogólnego (kierunkowego) charakteru. Wskazuje się, że zaproponowane w projekcie dokumentu działania są poprzedzone wnikliwą analizą uwarunkowań i potencjałów Gminy, w tym stanu środowiska. Zaproponowane cele, kierunki działań i działania są optymalne z punktu widzenia zidentyfikowanych potrzeb Gminy, w tym również w zakresie zasobów przyrodniczych oraz z uwzględnieniem podstaw ochrony środowiska.

Przewidziane w projekcie Strategii działania mają wydźwięk lokalny, a Gmina zlokalizowana jest w oddaleniu od granic administracyjnych Państwa, w związku z czym nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne.

W przypadku braku realizacji projektu Strategii nie zostaną wdrożone założenia programowo-planistyczne, a zatem nie nastąpi realizacja i urzeczywistnienie wytypowanej wizji rozwoju oraz celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Ponadto, zaniechanie wdrażania Strategii może być czynnikiem uniemożliwiającym lub wysoce utrudniającym pozyskanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.

Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

Gmina Szeków posiada status gminy wiejskiej, zajmuje powierzchnię ok. 113 km² i położona jest w południowej części powiatu makowskiego, w województwie mazowieckim.

W odniesieniu do gminy Szeków najbliższymi ośrodkami miejskimi są: Maków Mazowiecki, znajdujący się w odległości ok. 10 km na północny-zachód od Starego Szekowa, pełniący funkcję siedziby powiatu makowskiego, Pułtusk (siedziba powiatu pułtuskiego) położony w odległości ok. 17 km w kierunku południowym oraz Różan, oddalony o ok. 15 km na północny - wschód. Czas dojazdu transportem indywidualnym do tych ośrodków zajmuje średnio od 10 do 20 min. Inne, ważne ośrodki miejskie z perspektywy gminy Szeków to także Ostrołęka, Przasnysz, Ciechanów, Ostrów Mazowiecka, Wyszaków, które zlokalizowane są w odległości od 34 km do 51 km, natomiast czas dojazdu transportem indywidualnym nie przekracza 1 godziny. Warto nadmienić, że stolica kraju i województwa mazowieckiego – Warszawa, oddalona jest o ok. 80 km, a czas dojazdu zajmuje średnio ok. 1 godz. 20 min., natomiast siedziby sąsiednich województw: warmińsko-mazurskiego (Olsztyn) oraz podlaskiego (Białystok), znajdują się w odległości kolejno ok. 155 km (2 godz. 10 min.) i 150 km (1 godz. 40 min). Gminę Szeków zamieszkuje ogółem ok. 3,5 tys. osób, co stanowi ok. 8,4% ludności powiatu makowskiego.

Obszar gminy Szeków położony jest poza zasięgiem najmłodszego zlodowacenia plejstoceniowego (Wisły). Sięgało tutaj bowiem zlodowacenie środkowopolskie, przez co znaczna część form pochodzenia glacialnego została zatarta na skutek działalności czynników zewnętrznych. Zachodnia i centralna część Gminy stanowi zdenudowaną wysoczyznę morenową oraz równiny sandrowe z płytko wciętą doliną rzeki Orzyc. Ukształtowanie powierzchni terenu jej południowo-wschodniej części związane jest z działalnością akumulacyjną oraz erozyjną rzeki Narwi z wyraźnie ukształtowanym stożkiem napływowym jego prawostronnego dopływu – Orzyca. W ujęciu generalnym dominują tutaj gleby mineralne, spośród których przeważają gleby bielcowe oraz brunatne. Sporadycznie występują natomiast czarne ziemie zdegradowane oraz gleby szare. Gleby wykształciły się głównie na piaskach słabo i mocno gliniastych, glinach lekkich oraz pyłach zwykłych. W dolinie rzeki Orzyc i Narwi (głównie w pobliżu odciętych meandrów – starorzeczy) występują gleby organogeniczne tj. torfowe, murszowo-torfowe i murszowe oraz lokalnie mady. Najważniejszą rzeką gminy Szeków jest Narew, będąca rzeką graniczną, współtworzącą południową granicę z gminą Obryte. Narew stanowi prawostronny dopływ Wisły i przepływa przez terytorium Polski oraz Białorusi, natomiast jej całkowita długość wynosi blisko 500 km. Kolejną ważną rzeką w strukturze hydrograficznej jest Orzyc, która stanowi prawy dopływ Narwi i przepływa od zachodniej do południowo-wschodniej części Gminy. Całkowita długość rzeki wynosi ok. 142,1 km, a powierzchnia jej dorzecza to ponad 2 077 km kw. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Szeków wynosi 2 919,11 ha, z czego ok. 51% grunty prywatne, natomiast pozostałe z nich to grunty publiczne należące do nadleśnictwa Pułtusk. Spośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach gminy Szeków występują: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Dolina Dolnej Narwi PLB140014 oraz pomniki przyrody. Gmina od strony południowo-zachodniej sąsiaduje bezpośrednio z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym. Całkowita powierzchnia obszarów objętych ochroną wynosi ok. 845,4 ha, co stanowi 7,5% obszaru gminy Szeków. Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, obowiązkowa na terytorium całego kraju.